

UCHWAŁA

Dnia 19 września 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Wygoda (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Piotr Sławomir Niedzielak

Michał Jerzy Górski (ławnik Sądu Najwyższego)

Protokolant starszy sekretarz sądowy Anna Tarasiuk

po rozpoznaniu na posiedzeniu, w dniu 19 września 2019 r., zażalenia obrońcy R. W. – prokuratora Prokuratury Rejonowej w W. w stanie spoczynku na uchwałę Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 6 maja 2019 r. sygn. PK I SD (...) zezwalającą na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej ww. R. W. i jego tymczasowe aresztowanie za czyn z art. 189 § 1 i 3 k.k., art. 191 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

na podstawie art. 27 § 1 pkt 1 lit a ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., o Sądzie Najwyższym (Dz.U.2019.825 t.j) oraz art. 437 § 2 k.p.k.

uchwała:

1. zmienić zaskarżoną uchwałę w ten sposób, że odmówić wyrażenia zgody na pociągnięcie prokuratora w stanie spoczynku R. W. do odpowiedzialności karnej za czyn polegający na stosowaniu w dniu 15 lutego 2019 r. w W., przemocy wobec J. K., w postaci ściskania i wykręcania nadgarstków rąk, bicia po twarzy, zaciskania ręki na szyi, szarpania i wyrywania włosów głowy, porwania bielizny w postaci majtek, popchnięcia na ścianę oraz gróźb pozbawienia życia, w celu zmuszenia jej do wypowiedzi na temat życia intymnego i rzekomych

kontaktów seksualnych z innymi osobami, tj. o przestępstwo z art. 189 § 1 i 3 k.k., art. 191 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz odmówić wyrażenia zgody na zastosowanie środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania wobec ww. prokuratora w stanie spoczynku R. W..

2. Kosztami postępowania odwoławczego obciążyć Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Wnioskiem Naczelnika Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej z dnia 16 kwietnia 2019 r. wszczęto postępowanie dyscyplinarne przeciwko prokuratorowi w stanie spoczynku R. W..

Postępowanie to zainicjowane zostało w oparciu o materiały zgromadzone w śledztwie sygn. PK XIV Ds (...) prowadzonym w sprawie stosowania w dniu 15 lutego 2019 r. w W., przemocy wobec J. K., w postaci ściskania i wykręcania nadgarstków rąk, bicia po twarzy, zaciskania ręki na szyi, szarpania i wrywania włosów głowy, porwania bielizny w postaci majtek, popchnięcia na ścianę oraz gróźb pozbawienia życia, w celu zmuszenia jej do wypowiedzi na temat życia intymnego i rzekomych kontaktów seksualnych z innymi osobami, tj. o czyn zabroniony z art. 191 § 1 k.k. i inne. Prokurator na podstawie art. 135 oraz art. 145 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (Dz.U.2017.1767 t.j. ze zm.) wystąpił z wnioskiem do Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym o wydanie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej oraz zastosowanie środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania wobec prokuratora Prokuratury Rejonowej w W. w stanie spoczynku – R. W. za czyn z art. 189 § 1 i 3 k.k., art. 191 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Rozpoznając powyższy wniosek, Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym w dniu 6 maja 2019 r. wydał uchwałę sygn. PK I SD (...), w której zezwolił na pociągnięcie prokuratora w stanie spoczynku R. W. do odpowiedzialności karnej oraz na jego tymczasowe aresztowanie za czyn z art. 189 § 1 i 3 k.k., art. 191 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. Swoje

stanowisko Sąd Dyscyplinarny uzasadnił wskazując, iż: „całość zgromadzonego w sprawie o sygn. PK XIV Ds (...) materiału dowodowego, dostatecznie uzasadnia podejrzenie tego, że prokurator w stanie spoczynku R. W. dopuścił się czynu opisanego we wniosku Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej o wydanie zezwolenia na ściganie i na tymczasowe aresztowanie”. Sąd pierwszej instancji w uzasadnieniu zwrócił szczególną uwagę na zeznania świadków, w tym samej pokrzywdzonej J. K. , funkcjonariuszy Policji, sąsiadów R. W. oraz na wyniki oględzin pokrzywdzonej i mieszkania użytkowanego przez R. W..

Sąd Dyscyplinarny dla Prokuratorów w uzasadnieniu uchwały zaskarżonej ustosunkował się do złożonego w dniu 29 kwietnia 2019 r. w Biurze Obsługi Interesantów Prokuratury Krajowej pisma podpisanego imieniem i nazwiskiem J. K. zawierającego oświadczenie, iż nie chce ona prowadzenia śledztwa i nie żąda ścigania i ukarania R. W.. Sąd pierwszej instancji stwierdził, iż treść tego pisma wymaga reakcji organu prowadzącego postępowanie, jednak nie wyklucza ona dotychczasowych zeznań pokrzywdzonej.

W uzasadnieniu zaskarżonej uchwały Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym odniósł się także do kwestii zastosowania środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, co do której pisze, iż: „dowody, które zostały wnikliwie opisane w treści niniejszego wniosku wskazują nie tylko na dostatecznie uzasadnione podejrzenie, ale na duże prawdopodobieństwo popełnienia przez R. W. opisanego we wniosku czynu zabronionego”. Zdaniem Sądu pierwszej instancji: „istnieją przesłanki do stosowania izolacyjnego środka zapobiegawczego, który zabezpieczy prawidłowy tok postępowania karnego”.

Powyższą uchwałę Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym, zaskarżył obrońca prokuratora R. W.,, zarzucając jej: „całkowicie bezkrytyczną akceptację wniosku prokuratora prowadzącego postępowanie przygotowawcze w sprawie >stosowania w dniu 15 lutego 2019 r. w Warszawie przemocy wobec J. K. w postaci ściskania i wykręcania nadgarstków rąk, bicia po twarzy, zaciskania ręki na szyi, szarpania i wyrywania włosów głowy, porwania bielizny w postaci majtek, popchnięcia na ścianę oraz gróźb pozbawienia życia, w celu zmuszenia jej do wypowiedzi na temat życia intymnego i rzekomych kontaktów seksualnych z innymi osobami, tj. o czyn z art. 191 § 1 k.k.< jakoby zachowanie R. W. może być

zakwalifikowane jako czyn z art. 189 § 1 i 3 k.k. – pozbawienie wolności połączone ze szczególnym udręčeniem, w sytuacji gdy przedstawiony we wniosku stan faktyczny wskazuje zdecydowanie na możliwości zakwalifikowania prawnego zachowania R. W. z art. 191 § 1 k.k. w związku z art. 157 § 2 k.k.”.

Skarżący w wywiedzionym przez siebie zażaleniu zarzucił zaskarżonej uchwale także „bezzasadne przyjęcie konieczności tymczasowego aresztowania, wynikające wyłącznie z planowanego postawienia Robertowi Wosiowi całkowicie nieadekwatnego do stanu faktycznego zarzutu, stanowiącego zbrodnię, podczas gdy stosowanie izolacyjnego środka zapobiegawczego powinno być absolutnym wyjątkiem, a nie tylko komfortem prowadzącego śledztwo >wykonania dalszych czynności procesowych w sposób niezakłócony<, jak to ujął prokurator w końcowej części wniosku o uchylenie immunitetu i tymczasowe aresztowanie”.

Skarżący równocześnie wniósł o uchylenie zaskarżonej uchwały i przekazanie sprawy Sądowi Dyscyplinarnemu przy Prokuratorze Generalnym do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zaskarżoną przez obrońcę uchwałę Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 6 maja 2019 r. sygn. akt PK I SD (...) zezwalającą na pociągnięcie prokuratora w stanie spoczynku R. W. do odpowiedzialności karnej za przestępstwa z art. 189 § 1 i 3 k.k. i inne oraz na jego tymczasowe aresztowanie należało zmienić z innych aniżeli wskazane w zażaleniu obrońcy przyczyn.

W dniu 14 maja 2019 r., a więc 8 dnia po wydaniu zaskarżonej uchwały, pokrzywdzona J. K. przesłuchiwana przez prokuratora delegowanego do Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej, oświadczyła do protokołu, że korzysta z prawa do odmowy składania zeznań (t. II, karta bez numeru).

Z faktu złożenia przez pokrzywdzoną J. bK. oświadczenia do protokołu, że korzysta z prawa do odmowy składania zeznań wynika zakaz wykorzystywania jako dowodów złożonych uprzednio przez nią zeznań, które stały się podstawą wszczęcia śledztwa PK XIV Ds (...) (zob. art. 186 k.p.k.- in fine).

Jakakolwiek próba „odtworzenia” złożonych uprzednio przez pokrzywdzoną J. K. zeznań jest niedopuszczalna (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 12

września 2012 r. sygn. akt II KK 247/11, LEX nr: 1281343, T Grzegorczyk: Kodeks postępowania karnego – komentarz. Warszawa 2008, str. 436, teza 4.

Zgodnie z art. 135 § 5 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (Dz.U.2019.740 t.j., dalej jako prawo o prokuraturze) sąd dyscyplinarny może wydać uchwałę zezwalającą na tymczasowe aresztowanie prokuratora wtedy, gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie popełnienia przez prokuratora przestępstwa, stosownie zaś do art. 135 § 6 prawa o prokuraturze w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratora oraz na jego tymczasowe aresztowanie, sąd orzeka na podstawie wniosku i dowodów dołączonych przez wnioskodawcę. Oznacza to, że zgodnie z przytoczonymi powyżej przepisami art. 135 § 5 i § 6 ustawy Prawo o prokuraturze, sądu wszystkich instancji rozpoznając wniosek o wyrażenie zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratora muszą zbadać czy przedłożony przez wnioskodawcę materiał dowodowy wskazuje w sposób dostateczny, że prokuratorowi można postawić zarzut popełnienia przestępstwa (por. *mutatis mutandis* uchwałę Sądu Najwyższego z 16 maja 2018 r., sygn. SNO 18/18, LEX nr 2515772, uchwałę Sądu Najwyższego z 26 lutego 2018 r. sygn. akt SNO 54/17, LEX nr 2511522, uchwałę Sądu Najwyższego z 26 lutego 2018 r., sygn. SNO 55/17 LEX nr 2460478).

Po wyeliminowaniu z materiału śledztwa sygn. PK XIV Ds (...) dowodów z zeznań świadka, pokrzywdzonej J. K. Sąd Najwyższy rozpoznając zażalenie na uchwałę Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym, w przeciwieństwie do sądu pierwszoinstancyjnego nie dysponuje już wystarczającym materiałem dowodowym pozwalającym na przyjęcie, że w sprawie zachodzi uzasadnione podejrzenie popełnienia przez R. W. wskazanego we wniosku przestępstwa.

Bez zeznań J. K., w oparciu o pozostałe dowody, nie możliwym jest przyjęcie za dostatecznie uprawdopodobnione tego, że R. W. dopuścił się przypisanych mu we wniosku oskarżyciela publicznego czynów. Na podstawie innych niż zeznania pokrzywdzonej uzyskanych w toku śledztwa dowodów, można za dostatecznie uprawdopodobnione przyjąć jedynie to, że J. K. doznała w dniu 15 lutego 2019 r. opisanych w opinii biegłego z zakresu medycyny sądowej J. P. i A. Z. obrażeń

skutkujących naruszeniem funkcji narządu ciała i rozstroju zdrowia na okres poniżej 7 dni (t. II k. 279-282, t. I. k. 108-109).

Na podstawie tychże dowodów, z uwagi na postawę pokrzywdzonej, nie można w sposób czyniący zadość wymogom wynikającym z art. 135 § 5 ustawy Prawo o prokuraturze, uznać za dostatecznie uprawdopodobnione, że to R. W. spowodował u pokrzywdzonej te obrażenia oraz dopuścił się innych zachowań na szkodę J. K. , opisanych we wniosku prokuratora.

Ewentualna próba posłużenia się przez sąd depozycjami wynikającymi z zeznań świadków – P. P. (t. I, k. 140-147), K. G. (t. I, k. 167-174), L. M. (t. I, k. 181-187), P. Ż. (t. I, k. 195-198), co do treści wypowiedzi złożonej wobec nich przez pokrzywdzoną, stanowiłaby rażące naruszenia art. 182 § 1 k.p.k., gdyż doprowadziłyby do użycia wypowiedzi osoby najbliższej (konkubiny) odnośnie zdarzenia objętego prawem do odmowy zeznań.

Z tych też powodów Sąd Najwyższy uchwalił jak w sentencji.